

УДК 78.071.1(477)

Алла Литвиненко

ВОЛОДИМИР КАБАЧОК: ЛАБИРИНТАМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДОЛІ

Висвітлено основні етапи життя та творчості Володимира Андрійовича Кабачка (1892–1957). Сучасне українське національно зорієнтоване суспільство має безліч аргументів задля усвідомлення власних духовних витоків. Особлива роль у зв'язку з цим належить кобзарству як національному історико-культурному й мистецькому феномену. Історія українського кобзарства має ще багато білих плям, причина яких коріниться в радянському минулому України. Найбільш трагічними в історії кобзарства стали 20–30-ті роки ХХ століття. Перебуваючи в жорстоких умовах репресій та переслідувань народні митці-бандуристи продовжували працювати й сповідували високий професіоналізм як основний критерій життєтворчості. У когорті відомих бандуристів-професіоналів чільне місце належить одному з фундаторів української професійної школи бандури Володимиру Андрійовичу Кабачку. Діяльність митця в умовах тоталітарного режиму стала справою гідності усього його життя. Нині особистість Володимира Кабачка залишається малодослідженою, водночас вагомість його спадщини та творчих здобутків, є беззаперечною. Упродовж життя музикант наполегливо працював над удосконаленням традиційного народного інструмента, упроваджуючи нові форми його сценічного звучання, послідовно й наполегливо доводив дієздатність бандури на професійній сцені. Багатолітня діяльність В. Кабачка заклала надійні підвалини розвитку вітчизняної школи ансамблевого виконавства, а теоретична праця «Школа гри на бандурі» стала істотним внеском у справу становлення як самодіяльного, так і професійного мистецтва бандуристів в Україні.

Ключові слова: кобзарство, Володимир Кабачок, «Школа гри на бандурі», Полтавська капела бандуристів.

Перша третина ХХ століття була яскравим і водночас трагічним періодом в історії української культури, який охоплює здобутки національного відродження перших революційних років і трагедію жорстокої розправи над його твоями й учасниками наприкінці 1920–30-х роках.

© Литвиненко А. І.

Більшість митців сприймали суспільні зміни після 1917 року як можливість втілити найсміливіші творчі ідеї. Підтриманий політикою українізації «пошук нових форм музично-культурної роботи»¹ активізував діяльність музикантів, спрямувавши їхню творчу енергію на відродження національних мистецьких традицій. Цьому, безперечно, сприяли й досягнення попередніх десятиліть: розквіт літературної творчості (Т. Шевченка, Лесі Українки, І. Франка), становлення композиторської школи (М. Лисенко, К. Стеценко, М. Леонтович), вихід на театральну арену музично-драматичних труп (М. Старицький, М. Кропивницький, П. Саксаганський). Усе це активізувало зацікавлення митців традиційними видами народної творчості. Найбільш національно забарвленим серед них є кобзарство. Так, протягом 1920-х років воно перетворилося на потужний рух, який, у супереч заборонам влади, об'єднав народ і патріотично налаштовану інтелігенцію у прагненні до національної незалежності².

Серед найактивніших представників цього виду музичної творчості чільне місце належить одному з фундаторів української професійної школи бандурного виконавства Володимиру Андрійовичу Кабачку (1892–1957). Професійний і життєвий шлях митця подібний до багатьох його сучасників – музикантів, художників, письменників, учених, яким довелося пережити жорстокі міжвоєнні і повоєнні роки, зазнати політичних репресій і тюремних тортур, але вони досягли своєї мети, здійснивши особистий внесок в українську національну культуру.

Актуальним є дослідження здобутків В. Кабачка у сфері бандурного виконавства, його організаторських і педагогічних досягнень, роботи в Київській консерваторії, адже його багатогранний шлях завершився в цьому навчальному закладі.

Перших музичних навичок В. Кабачок набував у Полтавському архієрейському хорі, семирічним хлопчиком опанову-

¹ Корній Л., Сюта Б. Історія української музичної культури. – Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2011. – С. 648.

² Там само. С. 436.

ючи вокал, диригування, сольфеджіо, теорію музики. Згодом (1907–1913) навчався в Полтавському музичному училищі (класі тромбона К. Багликова) та ударних інструментів, співав у хорі, грав у симфонічному оркестрі під керівництвом Д. Ахшарумова. 1913 року він вступив до Московської консерваторії (клас контрабаса О. Мартинова), паралельно студіював вокал у професора І. Горді. Тут він долучився до мистецького й громадського життя закладу: відвідував публічні лекції, вистави, концертував у складі студентського хору й оркестру¹.

Закінчити консерваторію музиканту, на жаль, не вдалося через мобілізацію до армії під час Першої світової війни. Незабаром, звільнившись за станом здоров'я, він повертається в Полтаву і розпочинає професійну діяльність. Викладає музику й співи в загальноосвітніх закладах (Першій трудовій школі імені І. Котляревського і трудовій школі № 8), керує дитячими хоровими колективами, здійснює активну музично-просвітницьку роботу, пропагуючи творчість українських композиторів і народні пісні. В особистому архіві В. Кабачка (Музей Полтавського музичного училища імені М. В. Лисенка) зберігається програма одного з концертів до 70-х роковин від дня смерті Т. Шевченка, на якому дитячий хор під його орудою виконав кілька пісень на слова поета: «Заповіт», «Думи мої, думи», «Зоре моя, вечірняя», «По діброві вітер віє», «Перебендя», «Рече та стогне Дніпр широкий» та ін.)².

У полтавській квартирі, де мешкав Володимир Андрійович з родиною, систематично влаштовувалися музичні вечори й імпровізовані концерти в супроводі фортепіано. Звучали фрагменти з опер, романси, народні пісні в обробці М. Лисенка. Донька Ніна студенткою привозила з Харкова ноти різних музичних новинок, які охоче розучувались у родинному колі. Поступово він став захоплюватися бандурою, і репертуар сімейного музикування збагатився творами для струнних інструментів – бандури, релі, арфи. З'явилися й

¹ Івахненко Л. Володимир Кабачок // Музика. – 1994. – № 2, березень-квітень.

² Архів Володимира Кабачка // Музей «Музична Полтавщина» Полтавського музичного училища імені М. В. Лисенка. – Ф. № Р. 1815. – Оп. № 1.

підручники з акустики. Обідній стіл часто був завалений кресленнями, деталями з металу, дерева, кістки – йшли пошуки шляхів удосконалення бандури¹. Розширювалося й коло знайомих музиканта: літературознавець В. Щепотьєв, майстер музичних інструментів Г. Палієвець, актор Ю. Шумський, літератори, викладач фізики, тобто інтелігенція Полтави, зацікавлена українським мистецтвом².

Бандурне виконавство на Полтавщині було одним із характерних видів народної творчості поряд з хоровим співом та домашнім музикуванням. В історії музики воно представлене плеядою відомих постатей: Остап Вересай, Михайло Кравченко, Остап Калний, Федір Кушнерик, Опанас Бар та багато інших. До початку ХХ століття майже кожен повіт в регіоні мав кобзарів зі своїми освітніми традиціями й відповідною виконавською стилістикою. Побутував і окремий різновид інструмента – полтавська бандура. Учені-фольклористи вважали кобзарське мистецтво регіону окремою школою, відмінною від інших територіальних об'єднань кобзарів (харківського, київського, чернігівського). Потужний творчий потенціал кобзарства на Полтавщині постійно розвивався, навіть у супереч численним царським заборонам і репресивним заходам у радянський час, формуючи підвалини професійної школи бандурного виконавства в Україні протягом ХХ століття³.

Цілком природно, що в Полтаві Володимир Андрійович активно захопився мистецтвом гри на бандурі, опанував різні її типи. Зауважимо, що професійно вивчати бандуру він почав уже дорослим, у віці 31 року. Родом із Миргородщини (одного з наймузичніших куточків Полтавщини), В. Кабачок добре знав традиції кобзарського мистецтва краю. До того ж, ґрун-

¹ Баштан С. В., Івахненко Л. Я. Бандуристе, орле сизий... Віночок спогадів про В. А. Кабачка. – Київ : Муз. Україна, 1995. – С. 19.

² Там само. С. 18–19.

³ Литвиненко А. І. Музична культура Полтавщини ХІХ – початку ХХ століть в аспекта регіонального джерелознавства : дис. ... канд. мистецтвознавства / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. – Київ, 2006. – С. 65.

товна, хоч і не завершена, фахова підготовка музиканта в Московській консерваторії, його активне спілкування й співпраця з провідними майстрами-бандуристами створили широкі можливості для подальшої професійної самореалізації митця саме в цій сфері. Розпочинаючи свою діяльність як бандурист, В. Кабачок багато працював над професійним удосконаленням і розширенням автентичних властивостей інструмента, прагнув популяризувати бандуру, представити її широкому загалу слухачів у концертному ансамблевому звучанні.

Перші кроки музиканта в оволодінні інструментом підтримав місцевий музичний майстер Григорій Палієвець, з яким вони працювали над технічним удосконаленням бандури. Водночас, вирішальним для музиканта стало його знайомство і співпраця з Г. Хоткевичем. «Зачарований зовсім новітнім способом гри Хоткевича та переробленою за його вказівками бандурою»¹, В. Кабачок наважується організувати в Полтаві самодіяльний колектив. Зазначимо, що Г. Хоткевич був розробником харківського способу гри на бандурі, проте через звинувачення у шпигунській діяльності, подальші арешт і страту цей метод не міг бути названий ім'ям автора².

У 1920-ті роки організація капел бандуристів в Україні була ініційована владою і набула масового характеру. Ідейним натхненником цього був нарком освіти М. Скрипник, який вбачав у «ревкобзі», тобто в бандурництві, дієвий засіб «масового вихователя» та «українізації» суспільства³. 1925 року за рішенням відділу Політосвіти Полтавську капелу було затверджено офіційно, консультантом призначено Г. Хоткевича. Нова справа розвивалася лише завдяки ентузіазму керівників і учасників колективу, матеріальної підтримки від держави не було, бракувало й музичних інструментів. З листа В. Кабачка до Г. Хоткевича: «Ми цілком приєд-

¹ Хоткевич Г. Слідом за пам'яттю. Спогади в листах. – Київ : УКСП «Кобза», 1993. – С. 15.

² Хоткевич Г. Слідом за пам'яттю. Спогади в листах. – Київ : УКСП «Кобза», 1993. – С. 15.

³ Черемський К. Повернення традиції. З історії знищення кобзарства. – Харків : Центр Леся Курбаса, 1999. – С. 150.

нуємося до Вашої думки добути коштів і незалежно від кого розпочати роботу за Вашим методом та під Вашим доглядом. Роботу ми думаємо розпочати 15-го вересня; правда, інструментів (за способом Х–ча) у нас для цього нема»¹.

Г. Хоткевич працював з капелюю дистанційно, відвідуючи Полтаву раз на місяць, щоб прослухати опрацьований бандуристами репертуар. Щоденні заняття зі студійцями проводив В. Кабачок: він щотижня виїздив до Харкова, щоб отримати необхідні вказівки. Він писав до Г. Хоткевичу: «Ідучи до Полтави, зустрів Ткаченка, відповідального секретаря “Музика масам”. Він мені казав, що немовби кошти уже складено і на бандуристів внесено 10000 крб. Але ці гроші віддадуть тій капелі, що буде центральною під доглядом Вашим і, як він сказав, такою капелюю буде, безперечно, харківська. Звичайно, претендувати на місце центральної капели ми не збираємось, але студіювати бандуру і вчитися на ній так, щоб потім можна було довести ділом, що бандура не лише інструмент минулого – як дехто каже із членів ВУТО-РМу: “на бандуру шкода витратити гроші, вона варта того, аби її повісити в музеї”»².

Дещо більше року знадобилося полтавським бандуристам, щоб оволодіти технікою гри за способом Г. Хоткевича. Спеціально для полтавської капели він написав «Про Байду», «Буря на Чорному морі», у репертуарі були й твори інших українських композиторів, і народні пісні («Вічний революціонер» М. Лисенка, «Дванадцять косарів» К. Богуславського, «Уперед, хто не хоче конати» Л. Ревуцького, «Грими, грими, могутня пісня» В. Верховинця, «Думи мої, думи», «Ой джигуне, джигуне», «І хліб пекти, і по телята йти» тощо)³.

Колектив, очолюваний В. Кабачком, за чотири роки інтенсивної роботи досяг значних професійних результатів і 1929 року отримав звання Державної зразкової капели бан-

¹ Архів Володимира Кабачка // Музей «Музична Полтавщина» Полтавського музичного училища імені М. В. Лисенка. – Ф. № Р. 1815. – Оп. № 1.

² Там само.

³ Хоткевич Г. Слідом за пам'яттю. Спогади в листах. – Київ : УКСП «Кобза», 1993. – 64 с.

дуристів Української РСР, яку 1935 року було об'єднано з Київською капелюю і названо: «Перша зразкова капела бандуристів Наркомосу України». Серед багатьох капел полтавську на той час вважали однією з найкращих, поряд з київською і харківською капелами.

На жаль, події 1930-х років мали для українського мистецтва непередбачувані наслідки. Бандуру, як елемент культури нової системи, поступово перетворили на зашморг для знищення української нації¹. Влада уже не обмежується репресіями проти традиційних сліпців-бандуристів, жорстоких переслідувань зазнавали й активісти, аматори відроджуваного бандурного мистецтва.

Активна бандурницька діяльність В. Кабачка, його колоритна, національно виразна зовнішність не могли не привернути уваги енкаведистів. Уперше його заарештували 1934 року за наклепницьким доносом. Через три місяці слідства за відсутністю доказів (хіба що «шевченківські вуса») його звільнили. Музикант не повернувся в капелу і деякий час працював литавристом у міському оркестрі Полтави. Невдовзі він переїхав до Ленінграда і виступав як артист, а згодом став керівником оркестру Великого драматичного театру імені М. Горького. Сподіваючись, що у північній російській столиці справа, якою він так щиро перейнявся і прагнув професійно розвивати на батьківщині, буде позбавлена націоналістичного контексту й переслідувань, сприйматиметься як один із традиційних видів народної творчості багатонаціональної держави, В. Кабачок організував український хор, а згодом – і капелу бандуристів. Колектив розгорнув діяльність у клубі підприємства («Экспортлес») в Автово, передмісті Ленінграда, для його оснащення з Полтави було перевезено 12 бандур.

Зауважимо, що українське мистецтво на той час традиційно добре сприймалося за межами республіки, зокрема в Ленінграді, де проживало багато українців. Ще з середини XIX століття в обох столицях Росії значної популярності на-

¹ Черемський К. Повернення традиції. З історії знищення кобзарства. – Харків : Центр Леся Курбаса, 1999. – С. 152.

були так звані українські концерти: виступи артистів, театральні постановки труп, мистецькі заходи з ушанування українських діячів культури. Найактивнішими організаторами й учасниками таких акцій була українська еліта: П. Куліш, брати Білозерські, І. Алчевський, М. Лисенко, М. Садовський. У національній культурі чільне місце належало мистецтву бандури. 1875 року в Санкт-Петербурзі на запрошення Петербурзького «Географічного товариства» виступав кобзар Остап Вересай, а у березні цього ж року у залі «Соляного містечка» відбулися концерти слов'янської музики М. Лисенка. Така активність українських діячів культури за межами України пояснювалася важким становищем національного мистецтва на батьківщині. Численні дискримінаційні акції, політичні утиски й переслідування митців призводили до того, що кожен виступ артистів розцінювався як політичний акт, і лише на території Росії його сприймали як мистецький¹.

Наприкінці 1930-х років В. Кабачку не вдалося уникнути ще однієї хвилі репресій: 1937 року його заарештували вдруге. Зі спогадів сина: «В серпневу ніч, щойно ми заснули після хвилюючого обміну враженнями від перегляду в кінохроніці на Невському «Іспанського щоденника», нас розбудив військовий з білявою чуприною. З півгодини він перевертав наші лахи, потім оголосив, що татко заарештований, і, вклавши до мого портфеля саморобні офіцерські погони з самодіяльності, повів батька в невідомість»². «Трійка» УНКВС засудила музиканта за «націоналістичну діяльність» на 10 років колимських таборів. Завдяки щасливому збігу обставин – один із чекістів, який відповідав за «списання» безнадійно хворих, виявився колишнім учнем В. Кабачка ще з полтавського минулого, – музиканта звільнили. 1943 року він виїхав до Ташкента, зблизився з артистами евакуйовано-

¹ Литвиненко А. І. Музична культура Полтавщини ХІХ – початку ХХ століть в аспектах регіонального джерелознавства : дис. ... канд. мистецтвознавства / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. – Київ, 2006. – С. 62–63.

² Баштан С. В., Івахненко Л. Я. Бандуристе, орле сизий... Віночок спогадів про В. А. Кабачка. – Київ : Муз. Україна, 1995. – С. 26.

го з Києва Українського драматичного театру імені І. Франка і почав виступати як соліст-бандурист у концертах Ташкентської філармонії, керував хором ансамблю дружин офіцерів.

Після евакуації останні роки життя і діяльності В. Кабачка минули у повоєнному Києві, вони були сповнені творчих шукань, професійних піднесень, співпраці з відомими сучасниками. Значну роль у біографії музиканта відіграли Л. Ревуцький, П. Сук, А. Коломієць, які надали йому професійну підтримку, допомагали у працевлаштуванні й вирішенні інших життєвих питань.

Починаючи з 1944 року, В. Кабачок викладав гру на бандурі в Музичному училищі імені Р. Глієра, а з 1951-го – і в Консерваторії імені П. І. Чайковського; одночасно працював в оркестрі хору Г. Верьовки як соліст-бандурист, керував оркестром народних інструментів. Результат його багаторічної професійної діяльності – вихована ним плеяда талановитих, висококваліфікованих бандуристів, серед яких педагоги, солісти, науковці (професор НМАУ ім. П. І. Чайковського С. Баштан, викладачі М. Поклад, А. Грицай, В. Лапшин, А. Маціяк, І. Лупан, виконавці Е. Пилипенко-Миронюк, С. Баштан, Н. Писаренко та інші).

Намагаючись піднести мистецький статус бандури, продемонструвати її широкі можливості як сольного, ансамблевого інструмента, В. Кабачок першим в Україні почав організовувати бандурні тріо, дуети, започаткувавши малі академічні форми цього виду творчості на українській сцені. Більшість створених ним колективів набули світового визнання (тріо Т. Поліщук, Н. Павленко, В. Третякової), пропагуючи українську культуру за межами держави.

Підсумком багатолітніх пошуків В. Кабачка в удосконаленні підготовки бандуриста-виконавця і розкриття професійних можливостей інструмента став підручник «Школа гри на бандурі» (1958)¹, виданий у співавторстві з композитором Є. Юцевичем. Скористатися допомогою співавтора музикант

¹ Кабачок В., Юцевич Є. Школа гри на бандурі. – Київ: Держ. вид-во образотв. мист. і муз. літ-ри УРСР, 1958. – 346 с.

змушений був через хворобу, яка в останні роки життя прикула його до ліжка. Книга вийшла друком вже по смерті автора, але перший примірник йому таки вдалося побачити. Музикознавець Т. Шеффер згадує: «Свого часу я часто заходила до видавництва “Мистецтво” в різних справах. Довідалася, що там готується до видання “Школа гри на бандурі”, над якою довгі роки працював Володимир Андрійович. Тоді він уже дуже хворів. Якось зустріла одну із працівниць видавництва, розговорилися. Я розповіла про тяжку хворобу В. Кабачка, і виникло рішення: майже готову до випуску “Школу...” понести до хворого автора. Так Володимир Андрійовичу пощастило побачити свою книжку ще до виходу її у світ»¹.

Підручник написано для бандуристів-початківців, які опановують інструмент шляхом самонавчання. Він має п'ять частин: перша – «Теоретичний мінімум» – містить розділи: основи музичної грамоти; будова й настроювання бандури; у другій – «Початкове навчання» – детально розкрито сутність чернігівського, полтавського й зінківського (харківського) способів гри на бандурі, показано переваги харківського способу виконання, заснованого на роботі всіх пальців обох рук над київським (з використанням вказівного й середнього пальців). Особливу увагу в цій частині звернено на постановку апарату бандуриста-виконавця (корпус, руки, пальці). Основні положення унаочнено фотоілюстраціями. Уміщено рекомендації для набуття навичок аплікатури й характеру звуковидобування під час виконання певного музичного матеріалу.

У третій частині – «Бандурист-співак» – викладено основи вокального виконавства бандуриста, розкрито найголовніші принципи виховання голосу і роботи над художнім образом. Четверта частина – «Удосконалення техніки» – містить рекомендації і вправи для набуття технічних навичок на основі самостійних інструментальних творів і супроводу до вокальних номерів. Окремо запропоновано вправи із застосуванням способу «вперебій» (харківський спосіб): му-

¹ Цит. за: Баштан С. В., Івахненко Л. Я. Бандуристе, орле сизий... Віночок спогадів про В. А. Кабачка. – Київ : Муз. Україна, 1995. – С. 52.

зичний матеріал розподілено між правою і лівою руками, виконання здійснюється почергово шляхом повторення ритмічних фігур. У п'ятій частині – «Репертуар бандуриста» – вміщено навчальний і концертний матеріал (класичні твори, народні танцювальні мелодії і пісні) для виховання технічної вправності й розвитку художнього смаку виконавця-бандуриста. Деякі зразки поданих у підручнику творів актуальні й для сучасного виконавства. У додатках наведено словник музичних термінів та інформацію про удосконалені хроматизовані бандури з системою перемикачів, запропоновані майстрами-винахідниками В. Тузиченком, І. Склярем.

У підручнику В. Кабачка і Є. Юцевича на професійному рівні обґрунтовано харківський принцип гри на бандурі, започаткований Г. Хоткевичем. «Школа гри на бандурі» є одним із перших ґрунтовних підручників для самонавчання у сфері українського бандурного виконавства. Його поява в час посиленого зацікавлення музичною творчістю спрямовувала багатьох музикантів-аматорів, зацікавлених в оволодінні бандурою, сприяла професійно втілювати культурно-просвітницькі ідеї в музичній сфері.

Помер Володимир Кабачок 15 червня 1957 року, похований на Печерському кладовищі в Києві. На жаль, постановою про реабілітацію не застала митця живим...

В. Кабачку належить чільне місце серед фундаторів професійної школи бандурного виконавства в Україні, таких як А. Бобир, М. Полотай, Ю. Барташевський, В. Герасименко. Його багатолітня творча діяльність як засновника малих академічних форм гри на бандурі заклала професійні основи української школи ансамблевого виконавства, а підручник «Школа гри на бандурі» став вагомим внеском у становлення як самодіяльного, так і професійного мистецтва бандуристів в Україні.

Список використаних літератури і джерел

1. Архів Володимира Кабачка // Музей «Музична Полтавщина» Полтавського музичного училища імені М. В. Лисенка. – Ф. № Р. 1815. – Оп. № 1.
2. Баштан С. В., Івахненко Л. Я. Бандуристе, орле сизий... Віночок спогадів про В. А. Кабачка. – Київ : Муз. Україна, 1995. – 136 с.

3. Івахненко Л. Володимир Кабачок // Музика. – 1994. – № 2, березень-квітень.
4. Кабачок В., Юцевич Є. Школа гри на бандурі. – Київ : Держ. вид во образотв. мист. і муз. літ-ри УРСР, 1958. – 346 с.
5. Кабачок М. Спогади про батька // Родовід. Наукові записки до історії культури України. – 1993. – № 6. – С. 7–77.
6. Корній Л., Сюта Б. Історія української музичної культури. – Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2011. – 736 с.
7. Литвиненко А. І. Полтавщина: музична культура (XIX – початок XX століття) : навч. посіб. – Київ : Автограф, 2010. – 220 с.
8. Литвиненко А. І. Музична культура Полтавщини XIX – початку XX століть в аспектах регіонального джерелознавства : дис. ... канд. мистецтвознавства / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. – Київ, 2006. – 182 с.
9. Хоткевич Г. Слідом за пам'яттю. Спогади в листах. – Київ : УКСП «Кобза», 1993. – 64 с.
10. Черемський К. Повернення традиції. З історії знищення кобзарства. – Харків : Центр Леся Курбаса, 1999. – 288 с.

References

1. Arkhiv Volodymyra Kabachka // Muzei «Muzychna Poltavshchyna» Poltavskoho muzychnoho uchylyshcha imeni M. V. Lysenka [Archive of Volodymyr Kabachok // Musical Poltava Region Museum of the Poltava Music School named after M. V. Lysenko] F. № R. 1815. Op. № 1.
2. Bashtan S. V., Ivakhnenko L. Ya. Banduryste, orle syzyi... Vinochok spohadiv pro V. A. Kabachka [The bandurist, the dove-colored eagle ... The corolla of memories about V. A. Kabachok] / S. V. Bashtan, L. Ya. Ivakhnenko. – Kyiv : Muz. Ukraina, 1995. 136 s.
3. Ivakhnenko L. Volodymyr Kabachok [Volodymyr Kabachok] / L. Ya. Ivakhnenko // Muzyka. 1994. № 2, berezen-kviten.
4. Kabachok V., Yutsevych Ye. Shkola hry na banduri [Bandura Playing School] / V. Kabachok, Ye. Yutsevych. – Kyiv : Derzh. vyd-vo obrazotv. myst. i muz. lit-ry URSR, 1958. 346 s.
5. Kabachok M. Spohady pro batka [Memories of the father] / M. Kabachok // Rodovid. Naukovi zapysky do istorii kultury Ukrainy. 1993. № 6. S. 7–77.

6. Kornii L., Siuta B. Istoriiia ukrainskoi muzychnoi kultury [History of Ukrainian musical culture] / L. Kornii, B. Siuta. – Kyiv : Nats. muz. akademiia Ukrainy im. P. I. Chaykovskoho, 2011. 736 s.

7. Lytvynenko A. I. Poltavshchyna: muzychna kultura (XIX – pochatok XX stolittia) [Poltava region: musical culture (XIX – early XX century)] / A. I. Lytvynenko : navch. posib. Kyiv : Avtohrاف, 2010. 220 s.

8. Lytvynenko A. I. Muzychna kultura Poltavshchyny XIX – pochatku XX stolittia v aspektakh rehionalnoho dzhereloznavstva [Musical culture of the Poltava region of the XIX – early XX centuries in the aspects of regional sources of study] : dys. ... kand. mystetstvoznavstva / A. I. Lytvynenko ; Nats. muz. akad. Ukrainy im. P. I. Chaikovskoho. – Kyiv, 2006. – 182 s.

9. Khotkevych H. Slidom za pamiattiu. Spohady v lystakh [Following the memory. Memories in the letters] / H. Khotkevych. – Kyiv : UKSP «Kobza», 1993. 64 s.

10. Cheremskiy K. Povnennia tradytsii. Z istorii znyshchennia kobzarstva [Return of tradition. From the history of the destruction of kobzarstvo] / K. Cheremskiy. – Kharkiv : Tsentr Lesia Kurbasa, 1999. 288 s.

Алла Литвиненко. Владимир Кабачок: лабиринтами профессиональной судьбы. Освещены основные этапы жизни и творчества Владимира Андреевича Кабачка (1892–1957). Современное украинское национально ориентированное общество имеет множество аргументов для осознания собственных духовных истоков. Особая роль в связи с этим принадлежит кобзарству как национальному историко-культурному и художественному феномену. История украинского кобзарства имеет еще много белых пятен, их причина коренится в советском прошлом Украины. Наиболее трагическими в истории кобзарства стали 20–30-е годы XX века. Находясь в жестоким условиях репрессий и преследований бандуристы-исполнители продолжали работать, исповедуя высокий профессионализм в качестве основного критерия жизнотворчества. В когорте известных бандуристов-профессионалов весомое место принадлежит одному из основателей украинской профессиональной школы бандуры Владимиру Андреевичу Кабачку. Деятельность художника в условиях тоталитарного режима стала делом чести всей его жизни. Сейчас личность Владимира Кабачка остается малоисследованной, одновременно значимость его наследия и творческих достижений является бесспорной. В течение жизни музыкант упорно работал над усовершенствованием традиционного народного инструмента, внедряя новые формы его сценического звучания, последовательно и настойчиво доказывал дееспособность бандуры на профессиональной сцене.

Многолетняя деятельность В. Кабачка стала фундаментом в развитии отечественной школы ансамблевого исполнительства, а теоретический труд «Школа игры на бандуре» – существенным вкладом в дело становления как самодеятельного, так и профессионального искусства бандуристов в Украине.

Ключевые слова: кобзарство, Владимир Кабачок, «Школа игры на бандуре», Полтавская капелла бандуристов/

Alla Lytvynenko. Volodymyr Kabachok: in Labyrinthes of Professional Way. The author highlights major milestones of the life and artistic work of Volodymyr Kabachok. The modern Ukrainian nationally-conscious society has a lot of arguments helping to apprehend their spiritual origins. A special role in this regard is played by the art of kobza playing as a truly national historical, cultural, and artistic phenomenon. The history of Ukrainian kobzarship has a lot of white spots, with their causes stemming from the Soviet past of Ukraine. The 1920–30's were the most tragic decades in the history of kobza playing. Suffering from the brutality of repressions and persecutions, the folk bandurists nevertheless continued practicing and professing high professionalism as the foundation of the living art. Volodymyr Kabachok (1892–1957), one of the founders of the Ukrainian professional bandore school, takes the prominent place in the cohort of well-known professional bandore-players. Working under the totalitarian regime was for the artist a matter of dignity. While little is known about Volodymyr Kabachok's personality today, the significance of his artistic legacy and triumph is indisputable. Throughout his life, the musician worked tirelessly to improve the traditional folk instrument, introducing new forms of its onstage tone and sound, and assiduously proving the potency of bandore on professional stage. V. Kabachok's years-long efforts laid solid foundation for the national school of ensemble performance, while his theoretical book "Bandore Playing Lessons" made a huge contribution to advancement of bandore-playing in Ukraine as both amateur and professional arts.

Keywords: kobza playing, Volodymyr Kabachok, "Bandore Playing Lessons", Poltava chapel of bandurists.